

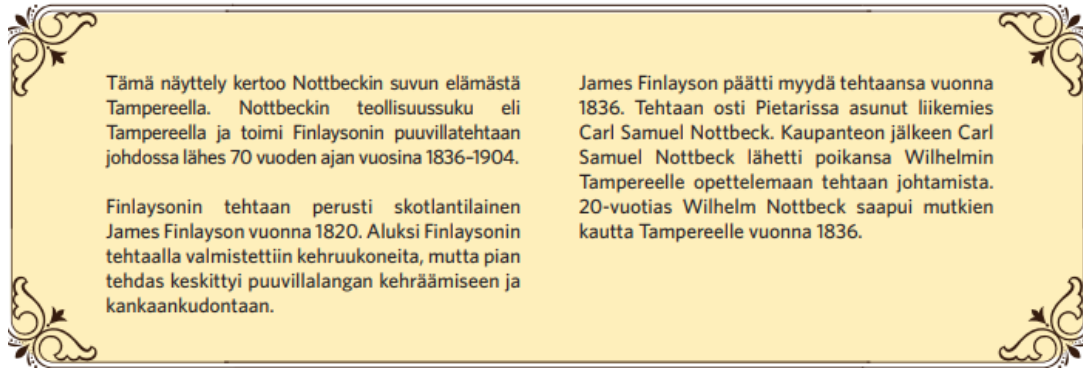

Opettaja, tervetuloa Museo Milavidaan!

Milavidan piirustukset valmistuivat arkkitehti Karl Wreden toimesta vuonna 1897. Milavida valmistui Peter ja Olga von Nottbeckin kodiksi, mutta perhe ei päässyt asumaan palatsissaan yhdessä. Von Nottbeckien muutettua pois Tampereelta yksi toisensa jälkeen 1900-luvun alussa, Tampereen kaupunki osti Milavidan ja rakennus nimettiin Näsilinnaksi. Näsilinnassa toimi Tampereen ensimmäinen museo, Hämeen museo, vuosina 1908–1998. Näsilinna oli myös Suomen sisällissodassa Tampereen taisteluissa keväällä 1918 merkittävässä roolissa. *Näsilinnan taistelu-*animaatioon löytyvät omat koululaistehtävät Milavidan nettisivuilta.

Nottbeckit – Tampereen kosmopoliitit- näyttelyn koululaistehtävissä tutustutaan von Nottbeckien perheeseen. Tehtävät harjoittavat historian taitoja, joita opetussuunnitelmat määrittelevät olevan esimerkiksi yksilön toiminnan taustatekijöiden ja motiivien tarkastelu historiallisissa konteksteissaan. Historiallinen empatiakyky eli asettuminen menneisyyden ihmisen asemaan kuuluu historian oppiaineen tavoitteisiin, kuten myös alkuperäislähteisiin tutustuminen ja niiden analysointi. Tehtävässä 2 harjoitellaan tiedonhakua, jolloin opiskelijat voi ohjeistaa etsimään tietoa netistä ja merkitsemään käyttämänsä sivu ylös. Vastauksia läpikäydessä voi pohtia käytettyjen sivujen luotettavuutta.

Loisteliasta vierailua palatsissa!

- 1) Venäjän keisari Aleksanteri II vieraili Tampereella vuonna 1855, jolloin hän illasti Nottbeckien luona ja aateloi Wilhelmin. Tuolloin perhe otti von- etuliitteen käyttöön nimeensä. Wilhelm avioitui kreivitär Constance von Mendgen kanssa vuonna 1847, ja pari sai seitsemän poikaa. Pojilla oli myös oma vaikutuksensa Tampereen kaupungin kehitykseen, kuten isällään. **Tutustu näytöltä poikien tarinoihin.**

a) Miten Carl vaikutti Finlaysonin tehtaan kehittämiseen?

Carl työskenteli Thomas Edisonille ja toi sähkövalon Tampereelle Plevnan kutomorakennukseen keväällä 1882, vain kolme vuotta Edisonin hehkulampun patentin jälkeen.

b) Mitkä rakennukset rakennuttivat Peter, Alexander ja Wilhelm nuorempi?

Peter Milavidan, Alexander nykyisen Finlaysonin palatsin ja Wilhelm nuorempi Lielahden kartanon.

Tiedonhaku

- 2) Ernst von Nottbeckin yllättävän kuoleman vuoksi perustettiin Nottbeckien suvun hautausmaa Tampereelle Lielahden, jossa se on vielä tänäkin päivänä. **Etsi tietoa,**

miten 20-vuotias Ernst kuoli, ja mitä isä-Wilhelm lupasi sanomalehdissä kuoleman jälkeen?

Ernst kuoli puukotukseen, mutta täyttä varmuutta puukottajasta ei ollut. Jotkut aikalaiset väittivät, että Ernst puukotti itse itseään välttääkseen palaamasta ulkomaille opiskelemaan, toisten mukaan hänen kimppuunsa oli hyökännyt miehiä, jotka olivat menossa Yläjärvelle katsomaan kuuluisia Martinin piruja (eli nk. paranormaalista toimintaa eräessä torpassa). Wilhelm lupasi 5000 markan palkkion tiedoista, jotka johtaisivat tilanteen selviämiseen.

Wilhelm von Nottbeck kuoli 30.3.1890. Aikalaislähteissä kuvataan von Nottbeckia seuraavanlaisesti:

”Niin suuret kuin hänen ansionsa owatkin maamme suurteollisuuden waurastuttajana ja harjoittajana, yhtä suuret owat hänen ansionsa työwäkensä suhteen, niiden paraan harrastajana. Outona hän saapui tänne, mutta pian perehtyi hän kansaamme, suli sen yhteyteen harrastaen alustalaisten menestymistä. Kaunis ja runsas on se ansioluettelo, mikä tässä

suhteessa tulee Wilhelm von Nottbeck -wainajan osaksi. Kirkko, kallisarvoinen ja komea, koulu, wanhojen turwalaitos, uhkea lukusali ja kirjastorakennus, säästöpankki, waiwaikassa, soitto- ja laulukuntain warukset, työwäen asunnot, luistinrata ynnä monet muut owat näkywäisenä todistuksena siitä, kuinka innokkaasti hän harrasti

työväkensä waurastumista.
Luonteelta ja mielipiteiltään
patriarkallinen, pani hän kaikki
nämä toimeen omasta
inititiivistään, uhrasi rahoja
määrättömiä summia näiden
kaikkien hyväksi, ensinkään
laskematta kuluja, kunhan waan
kaikki tulivat tarkoituksen

mukaisia. Eikä hänen hellä ja
isällinen huolenpitonsa rajoittunut
yksinomaan työväestöön.
Armeliaisuutta harjoitti hän mitä
suuremmissa määrässä eikä
kenenkään apua tarvitsevan
tarwinnut hänen puoleensa
turhaan kääntyä.” (Tampereen
sanomat 2.4.1890)

3) Mitkä olivat Wilhelm von Nottbeckin suurimmat saavutukset *Tampereen sanomien* mukaan, ja millaiseksi sanomalehdet häntä kuvasivat?

Työväen olojen parantaminen: esimerkiksi kirkko, koulu, kirjasto, vaivaskassa, työväen asunnot ja monet muut uudistukset. Von Nottbeckia kuvattiin hyvin ylistävästi mm. työväestöä kehittäneeksi, huolenpitäväksi ja armeliaaksi.

Niin suuret kuin hänen ansionsa ovatkin maamme suurteollisuuden waurastuttajana ja harjoittajana, yhtä suuret ovat hänen ansionsa työväkensä suhteen, niiden paraan harrastana. Oitoillemme ja outona saapui hän tänne, mutta pian perehvi hän kansaamme, suli sen yhteyteen harrastaen alustalaistensa menestymistä. Kaunis ja runsas on se ansioluettelo, mikä tässä suhteessa tulee W. von Nottbeck wainajan osaksi kirkko, kallisarwoinen ja komea, koulu, wanhojen turwalaitos, uhkea lufufali ja kirjastorakenaus, säästöwanke, waiwaiskassa, soitto- ja laulukuntain warustukset, työwäen asunnot, luistinrata ynnä monet muut ovat näkywäisenä todistuksena siitä, kuinka innokkaasti hän harrasti työwäkensä waurastumista. Luonteeltaan ja mielipiteeltään patriarkallinen, pani hän kaikki nämät toimeen omasta inititiivistään, uhrasi rahoja määrättömiä summia näiden kaikkien hyväksi, ensinkään laskematta kuluja, kunhan waan kaikki tulivat tarkoituksen mukisija. Eikä hänen hellä ja isällinen huolenpitonsa rajoittunut yksinomaan työwäestöön. Armeliaisuutta harjoitti hän mitä suuremmissa määrässä, eikä kenenkään apua tarvitsewan tarwinnut hänen puoleensa turhaan käänt-

4) Peter ja Olga von Nottbeck suunnittelivat palatsia kodikseen, mutta eivät koskaan saaneet asua täällä. **Mitä heille tapahtui?**

Olga kuoli synnytykseen: kaksoset Olga Sibylla ja Alfred syntyivät terveinä, mutta äiti menehtyi. Isä Peter kuoli tulehtuneen umpilisäkkeen poiston operaation komplikaatioihin puoli vuotta Olgan jälkeen. Molemmat on haudattu Lielahden sukuhautausmaalle.

5) Milawida myytiin Tampereen kaupungille vuonna 1905. **Mitä palatsille tapahtui sen jälkeen?**

- Rakennus nimettiin Näsilinnaksi. Hämeen museo perustettiin (1908–1998).
- Sisällissodan aikana pahoja pommituksia (jälkiä edelleen nähtävillä).
- Hämeen museon jälkeen pitkään tyhjillään, sitten suuri remontti ja museo Milawida aloitti toimintansa 2015.

6) Viimeisessä huoneessa on perheen valokuvia seinällä. Etsi suosikkikuvasi ja kerro, mitä kuvassa on ja mitä siinä tapahtuu?

Vapaa vastaus